N°. 174. 1851.

NEDERLANDSCHE STAATS-COURANT.

JE MAINTIENDRAI

De prijs dezer Courant, franco per post, is ... in het jaar, f 6 in de 3 maanden, en ... cents voor afzonderlijke nommers.

VRIJDAG 25 JULIJ.

De prijs der advertentien is 25 cents voor den regel bij iedere plaatsing, buiten de zegelgelden en briefporten.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

NEDERLANDEN.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 17den Julij jl. n°. 47, is de vice-consul van Hannover, de heer *Ypeus Rodenhuis* Pieterszn., te Harlingen, erkend als consul van dat koningrijk voor de provincie Friesland.

Zijne Majesteit heeft, bij besluit van den 22sten dezer, n°. 68, goedgevonden:

1°. aan den 1sten luitenant jhr. *J. L. Bloys van Treslong*, van den ... der artillerie, gedetacheerd bij de Koninklijke militaire academie, overeenkomstig het daartoe door hem te kennen gegeven verlangen, met den 1sten September aanstaande, een eervol ontslag uit zijne betrekking bij die academie te verleenen, met bepaling dat hij bij het 2de regement vesting-artillerie zal worden ingedeeld, en

2°. in plaats van genoemden luitenant en een vroeger naar zijn corps bij bevordering vertrokken officier, bij de Koninklijke militaire academie te detacheren, te rekenen van den 1sten September aanstaande: de 2de luitenants *W. C. van Haeften* van het 2de, en jhr. *C. A. van Sypesteijn* van het 1ste regement vesting-artillerie.

De Minister van Finantien brengt, mits deze, ter algemeene kennis, dat de Kantoren van de Betaalmeesters in de Arrondissementen, krachtens resolutie van 8 Augustus 1850, n°. 612, moeten geopend zijn van ... ure des ochtends tot minstens *twee* ure des namiddags.

's Gravenhage, den 15den Junij 1851.

VAN BOSSE.

VERSLAG OVER HET ZWOLSCHE DIEP.

Aan Zijne Excellentie den Heer Minister van Binnenlandsche Zaken.

Bij resolutie van den 11den Januarij jl., n°. 210, 6de afdeeling, behaagde het Uwer Excellentie ons een onderzoek op te dragen naar den toestand van het vaarwater langs het Zwolsche diep. Wij ontvingen daarbij in last, onder de leiding van den eerst ondergeteekende, een naauwkeurig onderzoek te doen naar de volgende hoofdpunten:

1°. Welke is de tegenwoordige toestand van het vaarwater en van de werken tot verbetering daarvan aangelegd?

2°. Welke verbetering van het vaarwater kan men, met grond, van de verdere werking der stroomleidende dammen verwachten, en wat moet, om het doel dier verbetering geheel te bereiken, worden gedaan?

3°. Hoedanig is de toestand der Maatschappij ter verbetering van het Zwolsche diep; welke zijn hare middelen om, bij de opbrengst van het thans in werking gekomen tarief, aan hare verpligtingen te voldoen, en welke uitzigten bestaan er op eene verkrijging van min of meer aanmerkelijke voordeelen door landaanwinning?

Verder werd ons opgedragen, tot het bekomen van de noodige inlichtingen, ons in betrekking te stellen met de genoemde maatschappij, en in ons verslag aan Uwe Excellentie op te nemen wat wij verder oordeelen zouden in het belang der zaak te kunnen dienen.

Eindelijk zijn eenige stukken in onze handen gesteld, zoo tot inlichting bij de behandeling der zaken van onze Commissie, als om daarop, bij het uitbrengen van het tegenwoordig verslag, te dienen van consideratien en advies.

Deze stukken werden ons medegedeeld bij missiven van 20 Januarij 1851, n°. 108, 6de afdeeling;

van 20 Januarij 1851, n°. 257, 6de afdeeling;

en bij kantbeschikkingen:

van 7 Februarij 1851, n°. 42, 3de afdeeling *B*; en

van ... » » » 35, » *A*.

Het ons bevolen onderzoek thans afgeloopen zijnde, hebben wij de eer het verslag daarvan mede te deelen. Het zij ons echter vergund vooraf te herinneren, wat aanleiding heeft gegeven tot den aanleg der werken.

Voor den bouw der leidammen in het Zwolsche diep, bestond, buiten den mond van het Zwartewater, eene geul, waarin bij dagelijksch water, op de droogste plaatsen, eene diepte van hoogstens 1.65 el werd gevonden. Tot omstreeks 800 ellen naar buiten, was deze geul nagenoeg 190 ellen breed, nam dan toe in breedte tot 220 ellen, was, op 2400 ellen meer buitenwaarts, ruim 400 ellen breed en verloor zich verder in zee.

Op het Zwartewater was over het algemeen meer diepte, hoewel die op sommige plaatsen tot 1.6 el beneden dagelijksch water afnam.

Men was er sedert lang op bedacht, den toestand van het vaarwater te verbeteren, doch over de middelen kon men het niet eens worden. Sommigen wilden de geul op het Zwolsche diep verbeteren door die uit te baggeren, of door den bodem daarvan los te maken door middel van ... werktuigen. Anderen raadden aan een leidam langs den zuidelijken boord der geul te leggen. Daardoor, meenden zij, zou de wederaanslibbing der geul uit de monden van den IJssel, worden belet, en zou tusschen dezen leidam en den vasten noordelijken boord der geul een diep vaarwater zijn te behouden. Velen meenden zelfs den zuidelijken leidam door eene biesplanting te kunnen vervangen, en daardoor met der tijd de bevaarbare geul voldoende te zullen beperken. Op het Zwartewater zelf zoude men de ondiepe plaatsen moeten uitbaggeren en de te groote breedten door kribben dienen te vernaauwen.

Ten einde de zaak tot meerder rijpheid te brengen, schreef de Overijsselsche vereeniging tot ontwikkeling van provinciale welvaart in 1843 eene prijsvraag uit, luidende:

» Door welke verdere of andere middelen, dan die, welke thans
» door de regering der stad Zwolle worden in het werk gesteld, kan
» het Zwolsche diep verbeterd worden, zoodanig dat hetzelve, bij dage-
» lijksch water, in het vaarwater eene diepte hebbe van 2.5 el?"

Deze vraag werd door den ingenieur van den waterstaat van Diggelen beantwoord.

De bevaarbare geul in het Zwartewater moest, volgens het gevoelen van dezen ingenieur, worden verkregen door uitbaggering over eene lengte van hoogstens 2250 ellen, of door het bekribben van sommige vakken. Buiten den mond van het Zwartewater raadde hij aan, de geul aan beide boorden door leidammen te volgen, en deze alzoo aanvankelijk 184 tot 190 ellen uiteen te leggen, om zich, verder in zee, langzamerhand meer van elkander te verwijderen, en daardoor het binnenvallen der schepen gemakkelijk te maken. Om aan de bevaarbare geul eene diepte van 2.5 el beneden dagelijksch water te verzekeren, was echter, volgens den heer van Diggelen, eene breedte van niet meer dan 123.2 el noodig. Deze beperking zoude dan te verkrijgen zijn door dwarskribben uit de leidammen aan te leggen, naar gelang de behoefte dit zoude vorderen. De hoogte der dammen werd voorgesteld ongeveer 0.8 el boven dagelijksch water te zullen moeten bedragen. De kruinen zouden 2 ellen breedte bekomen. Ten einde beter over de werking der stroomleidende dammen te kunnen oordeelen, raadde de ontwerper aan deze vooreerst tot omstreeks 2000 ellen buiten den vasten wal te brengen. Later zouden die dan, tot nagenoeg 6000 ellen zeewaarts voortgezet, op eene diepte van 2.2 el beneden dagelijksch water uitmonden. Deze diepte meende men dat verder in zee spoedig toenam tot 2.4 à 2.5 el, zoodat, om deze te bereiken, nog slechts een afstand van 500 ellen zoude behoeven te worden bekribd. De leidammen, ter lengte van 5840 strekkende ellen aan weerszijden der geul aan te leggen, werden bij deze beantwoording door den heer van Diggelen in het ruwe geschat ruim f 260,000 te zullen kosten. Voor de dwarskribben zouden hier nog ruim f 60,000 bijkomen, en alzoo in alles ongeveer f 325,000 gevorderd worden. Men kon, volgens den ontwerper, vaststellen, dat de diepte van 2.5 el, voor zoover de werken zich zouden uitstrekken, aan het Zwolsche diep was verzekerd. Ook leed het bij hem geen twijfel, of deze diepte zoude zich door den invloed der voorgestelde werken uitbreiden tot omstreeks 600 ellen verder zeewaarts, waar men toen meende dat reeds eene diepte van 2.5 el beneden dagelijksch water werd aangetroffen.

De Overijsselsche vereeniging tot ontwikkeling van provinciale welvaart wees den uitgeloofden eereprijs toe aan deze beantwoording, en wendde zich op den 13den Januarij 1844 tot den Koning, om concessie te erlangen, tot het oprigten eener maatschappij die het ontwerp zoude uitvoeren, en zoude trachten zich, door den aanwas der gronden buiten de leidammen, voor de aan te wenden kosten schadeloos te stellen. Men vroeg daartoe afstand van de toekomstige aanwassen, begrepen tusschen den groenen wal van het Zwolsche diep, en eene lijn, die van den mond van het Ganzendiep naar den uitersten hoek van de Voorst, bij Vollenhove, kan getrokken worden. De adressanten gaven echter tevens te kennen, dat in de eerste behoeften der maatschappij zoude dienen te worden voorzien door de opbrengst van eenen matigen tol, na de verbetering van het vaarwater te heffen, volgens tarieven die nader door de Regering zouden moeten worden vastgesteld.

Naauwelijks was dit adres door de vereeniging ingediend, of de schipperij beklaagde zich, bij voorraad reeds, over eenige met der tijd te heffen diepgelden. Zoo ontving de Regering een protest van de Drentsche schippers, reeds den 17den Januarij 1844. Uit Meppel kwam een dergelijk stuk van den 20sten, uit Zwartsluis een van den 23sten en uit Hoogeveen een van den 26sten derzelfde maand. De dijksdistricten langs het Zwartewater meenden dat hunne uitwatering zoude belemmerd worden, aangezien van de aan te leggen werken eene verhooging van den waterspiegel der rivier te wachten was. De polder van Mastenbroek zag ook groote bezwaren tegen de voorgestelde bevordering der land-aanwinning, waardoor zijne uitwatering naar zee in de waagschaal zou kunnen gesteld worden.

De ambtenaren van den waterstaat gaven als hun gevoelen over de ontwerpen te kennen, dat de stroom alleen geene genoegzame verdieping zou kunnen geven. Volgens hun oordeel, zou men genoodzaakt zijn door baggeren te helpen, maar de alzoo verkregen diepte zoude door den stroom wel te behouden zijn, daar de oorzaak der wederaanslibbing, de toevoer van vaste stoffen uit de monden van den IJssel, door het bestaan van den zuider leidam zou zijn weggenomen.

De hoofd-ingenieur in Overijssel en de inspecteur Goekoop meenden beide, dat men, om voldoende uitschuring te verkrijgen, de kribben

digter bij elkander zou moeten leggen. Zij wezen op het voorbeeld van het Keteldiep, waar de stad Kampen, door het aanleggen van leidammen, op eenen afstand van 50 tot 70 ellen van elkander, eene voldoende diepte had verkregen; waarbij dan nog in aanmerking moest genomen worden, dat het verval op den IJssel meer dan viermaal zoo groot is als dat op het Zwartewater. Op de mogelijkheid van te laveren meenden zij dat buitendien niet moest worden gerekend. De hoofd-ingenieur drong daarom ook aan op het onderhouden van een bruikbaar lijnpad, over de kruin van een der leidammen. In de beantwoording der prijsvraag was daarvan niet gesproken, doch de Overijsselsche vereeniging erkende de behoefte daaraan, in haar adres.

Onder de voorwaarden die de inspecteur van den waterstaat meende te moeten aanraden, behoorde, in de eerste plaats, dat de maatschappij zoude trachten eene diepte van 2.5 el beneden gewoon volzee of dagelijksch water te bekomen, terwijl hij voorsloeg, voor dien waterstand, het merk van 0.03 el boven het Amsterdamsche peil aan te nemen.

De adressanten verklaarden echter, dat deze diepte van 2.5 el in zee, eerst ten noorden van Schokland werd aangetroffen, en dat men alzoo daaraan op het diep geene behoefte kon hebben. Het zoude voldoende zijn voor te schrijven, dat tusschen de dammen dezelfde diepte moest verkregen en onderhouden worden, als welke men, vóór den aanleg der werken, buiten den mond der kribben in zee aantrof. Later is uitgemaakt dat hieronder moet verstaan worden eene diepte van 2.2 el beneden volzee.

Bij Koninklijk besluit van 26 Junij 1844, n°. 2, is de gevraagde toestemming tot het oprigten eener naamlooze maatschappij verleend, en daarbij hoofdzakelijk voorgeschreven:

1°. dat de ontworpen werken onder goedkeuring der Regering zouden worden uitgevoerd, ten einde in het vaarwater, tot in zee, eene diepte te verkrijgen van niet minder dan die der zee buiten de grens van het aan de maatschappij afgestaan gebied.

2°. dat voor zoover de Regering daarover te beschikken had, en behoudens de regten van derden, aan de maatschappij werd afgestaan de eigendom van den zeeboezem beoosten de lijn die de Voorst met het Ganzendiep verbindt. De uitwatering der polders naar zee zoude, dóór de aan te winnen gronden, moeten hersteld en onderhouden worden, ten koste der maatschappij. Eveneens zoude deze te zorgen hebben dat voor den mond van het Ganzendiep de tegenwoordig daar bestaande diepte van 1.14 el beneden het Amsterdamsche peil bewaard bleef.

Van den afstand des zeeboezems werden uitgezonderd de aanwassen en stranden waarover tusschen het domein en de steden Kampen en Genemuiden toen, even als thans nog, regtsgedingen hangende waren.

3°. zoude de maatschappij, nadat de leidammen en de uitdieping zouden zijn aangevangen, met Gedeputeerde Staten van Overijssel in overleg treden omtrent een tijdelijk te heffen uitdiepings- en jaaggeld, waarvan het bedrag nader door den Koning zoude worden vastgesteld, zoo daartoe alsdan termen gevonden werden. Hieromtrent werd echter uitdrukkelijk bepaald, dat ingeval de Regering mogt oordeelen dat er geen genoegzame voortgang met de werken tot verbetering van het vaarwater mogt worden gemaakt, of zoo die niet behoorlijk mogten worden onderhouden, de vergunning tot het heffen van het uitdiepings- en jaaggeld dadelijk zoude kunnen worden ingetrokken.

Op deze voorwaarden kwam de Maatschappij tot verbetering van het Zwolsche diep tot stand. Zij bragt een kapitaal bijeen van f 350,000, verdeeld in 700 aandeelen van f 500, en bepaalde bij hare statuten, dat de aandeelhouders, van het tijdstip der storting tot de voltooijing der werken, eene uitdeeling zouden genieten van 4 ten honderd 's jaars, bij wijze van voorschot uit de kas der maatschappij te betalen. Na de voltooijing der werken, zoude van het batig saldo der rekening 5 ten honderd worden afgezonderd, ten behoeve der Overijsselsche vereeniging tot ontwikkeling van provinciale welvaart en 10 ten honderd worden gestort in eene reservekas, om tot onvoorziene uitgaven te worden aangewend. De overige 85 ten honderd zouden aan de aandeelhouders worden uitgedeeld. De grootte der reservekas werd bepaald op uiterlijk f 10,000. Eens tot dit bedrag aangegroeid, zoude die kas geene verdere bijdragen genieten. De uitdeeling van 5 ten honderd aan de Overijsselsche vereeniging, behalve dat die tot bevordering van welvaart in de geheele provincie zoude strekken, was eene erkenning van het aanzienlijk deel dat de vereeniging aan het tot stand brengen van het geheele werk had. Daarentegen genoten de commissarissen der maatschappij geene bezoldiging.

Art. 21 der statuten noemt, als uitgaven der maatschappij:

a. de voorloopig aangewende kosten;

b. de kosten der uit te voeren werken;

c. de kosten van *jaarlijksch onderhoud* en instandhouding der werken;

d. de bezoldiging van den ingenieur-directeur en van den kassier en de verdere benoodigde uitgaven.

De inkomsten der maatschappij, in het volgend artikel genoemd, zijn:

a. een matig te heffen regt op de schepen, die het diep bevaren;

b. de opbrengst van het gras, rietgewas en biezen der gronden, die ten gevolge der daar te stellen werken zullen droog gemaakt worden, en de verkoopprijs der gronden, welke achtereenvolgende in het openbaar zullen worden geveild;

c. het subsidie van de provincie en dat hetwelk eventueel van het rijk zal worden verkregen.

De bijdrage van het rijk heeft bestaan in eene som van f 3000. De provincie Overijssel geeft een jaarlijksch subsidie van f 1800, gedurende 20 jaren, waarvan de eerste betaling heeft plaats gehad in 1846.

Tot het kapitaal der maatschappij heeft de Koning bijgedragen voor tien aandeelen. De steden Zwolle en Genemuiden namen ieder honderd en de stad Hasselt zes aandeelen. De overige werden meest geplaatst bij Zwolsche kooplieden en belangstellende vermogende ingezetenen.

In 1845 werden de werken aangevangen. De leidammen werden bij den top 200 ellen van elkander gelegd en, langzaam tot op 120 ellen naderend, voortgezet. De zuidelijke dam, bestemd tot lijnpad, werd met eene kruinsbreedte van 5 ellen, 0.45 el boven dagelijksch water gelegd, en tot 1900 ellen in zee verlengd. De noorderdam, 1615 ellen lang, bekwam 3 ellen kruinsbreedte en werd op 0.25 el boven dagelijksch water aangelegd.

De aldus begonnen arbeid werd in het volgend jaar 1846 voortgezet; de zuiderdam tot 3994 en de noordelijke tot 3561 ellen in zee verlengd. In hetzelfde jaar zijn een vijftigtal bunders, tusschen het Mastenbroeker uitwaterings-kanaal en den zuiderdam gelegen, met biezen bepoot, en werden 715 strekkende ellen vangdammen, tot grondaanwinning, op hetzelfde gedeelte van het afgestaan gebied gelegd.

In 1847 werd de zuiderdam tot 6064 ellen en de noorderdam tot 4773 ellen verlengd. Aan het einde van het vaarwater, in den zuidelijken leidam, werd eene noodhaven, Kraggenburg, gebouwd. Deze is nagenoeg een bunder groot en kan ongeveer 70 schepen bevatten. Eene woning voor den wachter met een stal zijn bij de haven opgerigt. Witte en roode lichten, op het einde der kribben brandend gehouden, maken het binnenvallen bij nacht mogelijk, of waarschuwen dat de kribben onder water staan.

Men heeft de meerdere uitgaaf voor de haven Kraggenburg weten te bestrijden, door de aanzienlijke besparing op het werk der leidammen verkregen door het gebruik van kraggen tot vorming van het ligchaam der zinkstukken. Deze kraggen worden in de veenplassen van Giethoorn en Wanneperveen aangetroffen en bestaan uit vast ineengegroeid riet, hout en waterplanten. Aan lange repen gesneden, die van een tot twee ellen dikte hebben, worden zij naar het werk gevlot. Aldaar onder breedere, van rijsmaterialen gevormde stukken geplaatst, worden zij door belasting met handsteen en puin, op de diepte aan den grond gebragt, zoodat de kraggen geheel door het zich daarover spreidend zinkstuk ingesloten worden, en zij, geene gelegenheid hebben om naar buiten te ontwijken. De taaije en veerkrachtige massa der kraggen vormt op die wijs een goed geheel met de overige materialen, en schijnt, voor zoover wij hebben kunnen vernemen of nagaan, bij het verder opwerken en belasten der dammen, niet belangrijk te zijn ingeslagen. Opzettelijke waarnemingen, betreffende dit inslaan, hebben echter bij de uitvoering der werken geen plaats gevonden.

De noodige specie is doorgaans uit het vaarwater gebaggerd, ten einde tevens spoediger de verlangde diepte te verkrijgen. Daardoor is eene geul ontstaan op twintig ellen uit den zuider leidam en twintig ellen breed. Deze geul is echter niet verder voortgezet dan tot ongeveer 1000 ellen van het einde der leidammen.

Om het geheele werk in den opgenoemden genoegzaam voltooiden toestand te brengen, kan men rekenen dat sedert den aanvang tot het einde van 1850 ruim f 330,000 besteed waren, waarvan ongeveer f 50,000 aan den aanleg van Kraggenburg en nagenoeg f 25,000 aan baggerwerk in de geul waren te koste gelegd.

Eene peiling, door de ambtenaren van den waterstaat in 1848 gedaan, deed kennen dat de ondiepste plaatsen in het vaarwater 1.9 el beneden dagelijksch water peilden, uitgenomen bij den mond der kribben, waar, over eene lengte van 700 ellen nog slechts eene diepte van 1.82 el beneden dagelijksch water werd aangetroffen.

Er werd thans een tarief van tolgelden vastgesteld en voorloopig, als proef, voor twee jaren, 1849 en 1850, ingevoerd. Volgens dit tarief betaalde men per ton scheepsruimte:

van elk geladen zeeschip	f	0.2[illegible]
id. met gebroken lading	»	[illegible]
id. ongeladen	»	0.10
van eene stoomboot	»	0.02
» » beurtschip	»	[illegible]
van geladen binnenvaartuigen boven de 60 tonnen.	»	[illegible]
id. ledig	»	[illegible]
van geladen vaartuigen tusschen 60 en 26 tonnen	»	[illegible]
id. ledig, en kleinere, geheel vrij.		
De schepen van minder dan 25 tonnen betaalden 's jaars aan lichtgeld	»	[illegible]
Het havengeld, te Kraggenburg geheven, bedroeg voor 5 etmalen, voor schepen van 60 tot 26 tonnen	»	0.50
» » » 25 » 10 »	»	0.25
» » » minder dan 10 tonnen	»	0.15
Het jaagpadgeld bedroeg, voor elk trekdier, per schip.	»	0.25

Deze tol heeft opgebragt:

in 1849	f	21,3[illegible]
en in 1850	»	22,114.2[illegible]

Bij de herziening van het tarief is dit aanmerkelijk lager gesteld en wederom voorloopig voor twee jaren, 1851 en 1852, ingevoerd.

Er wordt thans betaald, per ton scheepsruimte:

van elk geladen zeeschip	f	[illegible]
id. met gebroken lading	»	0.1[illegible]
id ongeladen	»	[illegible]
Stoombooten als vroeger.		
Beurtschepen betalen halven tol.		
Geladen binnenschepen, van 86 en meer tonnen	f	0.0[illegible]
id. van 85 tot 71	»	0.0[illegible]
id. van 70 tot 61	»	0.0[illegible]
ledige van 86 en meer tonnen	»	0.0[illegible]

Ongeladen vaartuigen van minder dan 86 tonnen en alle beneden de 60 tonnen zijn vrij.

Laatstgemelde betalen echter 's jaars aan lichtgeld . f 1.00

Haven- en jaagpad-gelden zijn gebleven als bij het vroeger tarief.

Ten einde te kunnen oordeelen over de vermoedelijke opbrengst volgens het nieuwe tarief, heeft men de getallen schepen die in 1850 het diep bevaren hebben, tot grondslag genomen. Daaruit volgt dat voor 1851 is te rekenen op eene opbrengst:

Aan vaartuigen van 86 of meer tonnen van	f	413.42
» » » 85 tot 61 »	»	8,047.8[illegible]
Lichtgeld van vaartuigen van minder dan 61 tonnen.	»	746.00
Aan beurtschepen van 61 en meer tonnen	»	1,484.07
» stoombooten	»	423.30
» zeeschepen	»	5,889.8[illegible]
	f	12,583.6[illegible]

De bovengenoemde opbrengsten over 1849 en 1850 zijn nog niet ten volle door de maatschappij ontvangen, zoodat op 1 Maart jl. nog te innen bleef:

over 1849	f	6,459.6[illegible]
en over 1850	»	4,552.5[illegible]
	f	11,012.[illegible]

De wettigheid van den tol door den regter bevestigd zijnde, zoo heeft thans de vroeger zeer hevige tegenstand der tolpligtigen opgehouden, en kan men rekenen ook deze achterstallige gelden nog grootendeels te zullen ontvangen.

De onzekerheid van de inkomsten der maatschappij, gedurende de twee laatst verloopen jaren, was van veel invloed op het onderhoud der werken, zoodat men daaraan niet dan het strikt noodzakelijke heeft te koste gelegd. Zoo is daaraan in 1849 niet veel meer dan f 8000 en in 1850 slechts ruim f 13,000 besteed, de bezoldiging van den ingenieur

der verdere beambten, tegen ruim f 3000 's jaars, daaronder begrepen. De noodzakelijke uitbaggering van het einde der geul is dan ook tot nog toe achterwege gebleven, zoowel als de herstelling van de op vele plaatsen zeer ongelijk hooge kruin van den zuidelijken leidam, die tot lijnpad moet dienen.

Thans overgaande tot de beantwoording der ons voorgestelde vragen, moeten wij in de eerste plaats verklaren dat, naar het ons voorkomt, de toestand van het vaarwater sedert de opneming in het najaar van 1850 is verbeterd. Wij achtten het overbodig thans zeer uitvoerige peilingen te doen verrigten, daar het gebleken is dat de jaarlijksche waarnemingen door de ambtenaren van den waterstaat met zorg gedaan, en volkomen voldoende zijn. Het komt ons raadzaam voor de nadere opneming tot na het afstroomen van het binnenwater te verschuiven en die b.v., als naar gewoonte, omstreeks de maand Junij te doen plaats hebben. De alsdan te verkrijgen uitkomsten met die van het vorige jaar vergelijkende, zal men kunnen nagaan in hoeverre de diepte is toegenomen.

Bij de bezigtiging der werken vonden wij eenen waterstand van 7 à 10 duimen boven dagelijksch water of volzee. De hier en daar in de geul gepeilde diepten bedroegen, op de droogste plaatsen, 20 tot 21 palmen, dat is 1.9 tot 2 el beneden dagelijksch water. De gewenschte 2.2 el is alzoo nog niet bereikt, en buiten den mond van het vaarwater schijnt zich eene bank te hebben gevormd, waardoor aldaar niet meer dan 1.8 el diepte beneden dagelijksch water gevonden wordt.

Deze uitkomst bevreemdt ons niet, daar de leidammen nog slechts weinige jaren bestaan hebben en dus de stroom nog geen tijd heeft gehad eene aanmerkelijke uitschuring te weeg te brengen.

Hoewel dan het doel waarnaar men streeft nog niet bereikt is, mag men den toestand van het vaarwater veel verbeterd noemen, daar in elk geval eene verdieping van twee tot drie palmen heeft plaats gehad en tusschen de dammen geene nieuwe aanslibbing, maar wel voortdurende uitschuring, hoe gering welligt ook, te wachten is.

De werken zijn kennelijk met veel oordeel en overleg uitgevoerd, zoodat die, bij behoorlijk onderhoud, volkomen tegen het geweld van stormen en ijsbezettingen bestand zullen zijn. Groote zuinigheid is betracht waar het doenlijk was zonder minder stevig werk te leveren. Dit is onder anderen, en voornamelijk, het geval geweest met het gebruik maken van kraggen tot het opvullen van het ligchaam der dammen. Waar dit noodig was om tegenstand te bieden aan den soms zwaren golfslag, zijn geene kosten gespaard. Een onbekrompen dek van steenpuin en doorgaande bezetting met zware bazalt, maken het werk volmaakt hecht en stevig. De haven van Kraggenburg met hare zware bedijking is fraai, doeltreffend en sterk aangelegd. In het algemeen kan men de uitvoering der werken niet anders dan uitmuntend geslaagd noemen.

Het onderhoud der dammen draagt de duidelijke blijken van zich tot het allernoodzakelijkste bepaald te hebben. Daar is echter niets verwaarloosd geworden. De zware steen ligt overal vast op de dammen. De verzakkingen en aanmerkelijk lager geworden plaatsen zijn voldoende aangevuld en op de hoogte gebragt. Heeft er dan in de twee laatst verloopen jaren een te karig onderhoud plaats gehad, zoo kan de toen bespaarde som, thans uitgegeven, nog hetzelfde nut doen.

De tweede vraag betreft de te verwachten uitwerking der stroomleidende dammen, in het vervolg.

Met volkomen zekerheid kan, naar ons gevoelen, op deze vraag geen antwoord worden gegeven, doch men schijnt te mogen aannemen dat de groote verwachtingen welke men aanvankelijk van de werking der dammen, tot uitschuring van het vaarwater, koesterde, te leur zijn gesteld. Wij zijn overtuigd, dat op den duur, alleen door de werking van den stroom, geene voldoende diepte is te verkrijgen. Nadat de geul door uitbaggeren op de gewenschte diepte zal zijn gebragt, kan men met grond verwachten dat geene aanmerkelijke aanslibbing meer tusschen de dammen zal plaats vinden. De ondiepten, die zich door de werking van den stroom nu en dan weder zullen kunnen vormen, zullen ook door den stroom weder medegesleept worden, of zal men van tijd tot tijd met den baggerbeugel moeten wegnemen. De toepassing van dit middel, tot het bekomen van eene normale diepte, is voorzeker bij elke vrij stroomende rivier af te raden, doch waar de oevers, zoo als hier, doorgaande met rijs en steen zijn bezet en overal dezelfde breedte wordt gevonden, meenen wij het uitbaggeren zeer te moeten aanbevelen. Er zal altijd vóór den mond eenige ophooping van afgevoerde stoffen te wachten hebben, en men moet zich dan ook de noodzakelijkheid niet ontveinzen die zal kunnen ontstaan, om de leidammen langzamerhand verder te verlengen. Het Ganzendiep en de Ketel, zoowel als vele riviermonden die tusschen leidammen zijn besloten, verkeeren in hetzelfde geval. De verwachting die men schijnt te hebben, als of bij het bestaan eener genoegzaam diepe geul tot in den mond der dammen, de stroom, ook buiten den mond, eene belangrijke uitschuring zou te weeg brengen, komt ons niet geheel gegrond voor. Wij meenen in tegendeel te moeten afraden op de vervulling dezer verwachting te rekenen.

Wanneer men zich de zaak tracht voor te stellen zoo als ze werkelijk is, daarbij de door sommige voorstanders van het werk wel wat te opgevoerde beloften en voorspellingen ter zijde stelt, en bedaard overweegt wat elders bij dergelijke ondernemingen gebleken en ook hier reeds ondervonden is, moet men de onderneming als tot nog toe geslaagd beschouwen. Men kan dan den toestand der werken gunstig en de vooruitzigten tot de verdere verbetering van het vaarwater geruststellend noemen.

Men dient echter op den voorgrond te stellen, dat de hand aan het werk zal moeten gehouden worden, en wel, in de eerste plaats, door het weerbaar maken der leidammen, met eene voldoende aanvulling van den kruin des zuidelijken dams, om daar een bruikbaar lijnpad te onderhouden. Men stelle zich echter zulk een lijnpad, in volle zee, geenszins anders voor dan als een gebaanden en goed onderhouden weg. Wanneer hier de puinbedekking geene gaten vertoont, en telkens zooveel noodig aangevuld wordt, heeft men alles wat billijkerwijs kan verlangd worden.

Het tweede en even onontbeerlijke middel is de uitbaggering der geul tot in den mond, en van de noodhaven Kraggenbrug, wanneer die het noodig mogt hebben. Ook hier wachte men zich voor te overdreven eischen. Zoo er over de geheele lengte van het vaarwater eene geul van [illegible] ellen breedte en 2.2 el diepte beneden dagelijksch water wordt onderhouden, zal de maatschappij geacht moeten worden aan hare verpligting voldaan te hebben. Bij hoog water kunnen de meeste schepen dan de volle breedte tusschen de leidammen bevaren, zoo als dit de ligtere vaartuigen ook bij laag water zullen kunnen doen. Het verkrijgen en onderhouden van de diepte van 2.2 el over de volle breedte tusschen de dammen, zal men, naar ons oordeel, wel doen niet te beproeven.

Het derde en laatste middel, waarop men zich moet voorbereiden, is de voortzetting der leidammen, naar gelang zich vóór den mond op nieuw ondiepten zullen vormen. Ook hier zal men den middenweg moeten kiezen, tusschen overdreven verwachtingen die het noodelooze der verlenging voorspellen, en te groote bezorgdheid voor het besteden van meerdere kosten, in vervolg van tijd.

Het onderzoek naar den geldelijken toestand der maatschappij ter verbetering van het Zwolsche diep, ons in de derde plaats opgedragen, maakte het moeijelijkste gedeelte onzer taak uit. Bijgestaan door den voorzitter van den raad van administratie en door den ingenieur-directeur die tevens secretaris van dien raad is, vertrouwen wij echter ook dit punt voldoende te hebben onderzocht.

Sedert de voltooijing der werken en het invoeren van het voorloopig in 1848 vastgesteld tarief van te heffen regten, was de geldelijke toestand der maatschappij zeer onzeker en hagchelijk. Gedwongen tot het voeren van kostbare regtsgedingen en daarbij tevens verstoken van zeer belangrijke inkomsten die thans eerst gedeeltelijk zijn genoten, was men huiverig iets meer dan het volstrekt noodzakelijke te onderhouden.

Deze inkomsten zijn, door het nieuwe tarief, althans voor de jaren 1851 en 1852, tot bijna op de helft verminderd en de opbrengsten der landaanwinning, waarmede men zich gevleid heeft zeer aanzienlijke voordeelen te zullen behalen, zijn in een nog ver verwijderd verschiet te zoeken.

De boezem van het Zwolsche diep, door het rijk aan de maatschappij afgestaan, is, bij eene overeenkomst tusschen de steden Kampen en Genemuiden, in twee deelen gescheiden door de lijn die den mond van het Mastenbroeker uitwateringskanaal met den uithoek van de Voorst bij Vollenhove vereenigt. Wat ten oosten van die lijn aanwast, zoude aan Genemuiden behooren, et het overige aan Kampen. Het regt van aanwas werd echter, reeds vóór de maatschappij tot stand kwam, aan beide steden door het rijk betwist, op grond van de bepalingen van het Code Napoléon, die de aanwassen aan den Staat toekenden. De vordering van het rijk strekt alzoo tot teruggave van de sedert de invoering van de Fransche wetboeken, door den aanwas ontstane gronden. Wat nu het oostelijk gedeelte van den zeeboezem betreft, zoo heeft zich de maatschappij door eene overeenkomst met Genemuiden, het bezit der aldaar te verkrijgen aanwassen verzekerd, wat ook de uitslag van het thans nog hangend regtsgeding moge zijn. Op dit gedeelte heeft men dan ook biespotingen begonnen en eene kleine proef met vangdammen genomen. Daar echter, uit den aard der zaak, de meeste nederzetting van slibben digt bij de IJsselmonden moet plaats hebben, is de vrije beschikking over het gedeelte ten westen van de genoemde grenslijn, bovenal belangrijk voor de maatschappij. Deze wenscht dan ook te regt, dat bij een mogelijk vergelijk tusschen de procederende partijen, ook worde vastgesteld welke de grens zal zijn tusschen de gronden aan Kampen of aan den Staat toe te kennen en de toekomstige aanwassen in den zeeboezem.

Deels doordien men op het gunstigst gelegen gedeelte de landaanwinning niet heeft kunnen bevorderen, deels uit hoofde die zoo snel niet schijnt toe te nemen als men zich wel heeft voorgespiegeld, is daarvan tot nog toe geen aanmerkelijk voordeel genoten. Van de biezen, die telkens voor twee jaren verpacht worden, bedroeg de opbrengst over

de jaren 1847 en 1848	f 110.00
over 1849 en 1850	353.00

Gedurende de twee laatste jaren zijn nieuwe aanplantingen geschied, doch de prijzen zijn thans eenigzins gedaald, zoodat men voor de opbrengst over de jaren 1851 en 1852 op niet meer dan f 350 tot f 400 zal mogen rekenen, die dan in 1853 zijn te ontvangen.

De voornaamste inkomsten der maatschappij bestaan in de tolgelden, die, zoo als reeds is aangemerkt, over 1851 en 1852 's jaars ongeveer f 12,500 zullen kunnen afwerpen. De havengelden, voor het gebruik maken van Kraggenburg te betalen, worden gerekend niet veel meer dan f 30 's jaars te kunnen bedragen. Eindelijk moet men nog het provinciaal subsidie van f 1800 's jaars in rekening brengen.

Bij het inzien van het verslag over 1850, door den raad van administratie uitgebragt, en bij haar schrijven van 21 Maart jl. aan Uwe Excellentie gezonden, valt het in het oog, dat het batig slot der rekening, ten bedrage van ruim f 11,000, naar den maatstaf van art. 23 der statuten is verdeeld geworden, en wel 5 ten honderd aan de Overijsselsche vereeniging tot ontwikkeling van provinciale welvaart, 10 ten honderd tot eene reserve-kas, en de overige 85 ten honderd aan de aandeelhouders. Wij mogen niet verzwijgen dat deze verdeeling ons zeer heeft bevreemd. Men heeft toch het onderhoud in de twee laatste jaren verwaarloosd, omdat men onzeker was omtrent den uitslag der regtsgedingen wegens de tolgelden, maar nu die regtsgedingen ten gunste der maatschappij zijn uitgewezen en de achterstallige gelden binnenkomen, denkt men er niet aan die tot het noodzakelijk onderhoud te besteden, en houdt ze zelfs niet in kas, maar er wordt eene uitdeeling gedaan van een batig saldo, als of artikel 21 der statuten niet bestond. Daar staan toch, onder de uitgaven der maatschappij, wel degelijk de kosten van *jaarlijksch onderhoud* vermeld, en wij kunnen ons niet voorstellen dat onder een batig saldo der rekening, iets anders kan bedoeld zijn, dan de som der inkomsten verminderd met die der uitgaven. Deze zaak is, naar ons oordeel, van te meer gewigt, dewijl bij de concessie der maatschappij verleend, is bepaald, dat ingeval de Regering mogt oordeelen dat er geen genoegzame voorgang met de werken tot verbetering van het vaarwater mogt worden gemaakt, of zoo die niet behoorlijk mogten worden onderhouden, de vergunning tot het heffen van het uitdieping- en jaaggeld dadelijk zoude kunnen worden ingetrokken.

Wij achten het zeer te betreuren dat de maatschappij heeft kunnen besluiten eene som van f 9,432.35^5 uit te geven, en daardoor de aandeelhouders 1 1/3 ten honderd te bezorgen, in plaats van in het dringend onderhoud te voorzien. Wanneer thans, zoo als de maatschappij schijnt te verlangen, het onderhoud door een subsidie van rijkswege werd bestreden, zou de schatkist eigenlijk de rente der aandeelhouders betalen en eene som van f 554.84^5 aan de Overijsselsche vereeniging schenken.

Ten einde ons in staat te stellen de behoeften der maatschappij te beoordeelen, heeft de ingenieur-directeur ons eene begrooting medegedeeld van hetgeen noodig is om de werken in voldoenden staat van onderhoud te brengen. Daaruit zou volgen dat men, gedurende den loop van het jaar 1851, eene totale uitgaaf van ruim f 27,600 te doen heeft, maar dat ook, voor de volgende jaren, aan gewoon onderhoud en administratie, niet meer dan 16,000 tot 17,000 gulden te betalen zal hebben.

Het komt ons voor dat op die sommen nog wel wat te bezuinigen

is, en dat men de eerste gerust op f 19,000 en de tweede op f 12,000 kan stellen. De begrooting komt te staan als volgt:

	Volgens den ingenieur-directeur.	Volgens de commissie.
Noodig om de werken in volkomen staat van onderhoud te brengen.		
Zuider leidam:		
30000 bossen takken, tegen f 2.00 de 100 b.	f 600.00	f 600.00
3000 » palen, » 8.00 » » »	240.00	240.00
3000 » tuinlatten, » 8.50 » » »	255.00	255.00
4000 teerling ellen puin, » 2.00 » teerl. el	8000.00	4000.00
Arbeidsloon	1800.00	1800.00
Kraggenburg:		
12000 bossen Holl. rijs, tegen f 2.50 de 100 b.	300.00	300.00
1500 » palen, » 8.00 » » »	120.00	120.00
1500 » tuinlatten, » 8.50 » » »	127.50	127.50
100 teerling ellen puin, » 2.00 » teerl. el	200.00	200.00
Arbeidsloon	800.00	800.00
Paal- en beschoeijingswerken langs het noordelijk havenhoofd:		
65 teerling el eikenhout, tegen f 45.00 . .	2925.00	1500.00
Noorder leidam:		
15000 bossen Holl. rijs, tegen f 2.50 de 100 b.	375.00	375.00
2500 » palen, » 8.00 » » »	200.00	200.00
2500 » tuinlatten, » 8.50 » » »	212.50	212.50
600 teerling el puin, » 2.00 » teerl. el	1200.00	1200.00
Baggeren, tot voortzetting der geul, tot het einde der leidammen, 10000 teerl. el, tegen f 0.50 de el	5000.00	2500.00
Herstelling en onderhoud der vangdammen en van den dam langs het Mastenbroeker uitwateringskanaal . . .	500.00	»
Onderhoud van gebouwen en van de werken tot afsluiting van het vaarwater; transport van zware steen; onvoorzien baggerwerk; aankoop van materialen in voorraad.	1100.00	1100.00
Administratie, bezoldiging van ambtenaren, lichten, vaartuigen en andere uitgaven. . .	3100.00	3470.00
	f 27055.00	f 19000.00
Besparing		8055.00
		f 27055.00
Jaarlijksche uitgaaf tot gewoon onderhoud der werken:		
Voor den Zuider leidam	f 6900.00	f 4500.00
Kraggenburg	1000.00	1000.00
Noorder leidam	1500.00	1000.00
Gebouwen, onvoorziene uitgaven enz. . . .	1000.00	1000.00
Werken tot landaanwinning	600.00	»
Baggerwerk	2500.00	1500.00
Administratie, beambten en verschillende uitgaven	2800.00	3000.00
	f 16300.00	f 12000.00
Besparing		4300.00
		f 16300.00

De opgaven van den raad van administratie tot grondslag nemende, zal dan de balans der maatschappij over 1851 en 1852, dat is onder de werking van het tegenwoordig tarief van tolregten, gesteld moeten worden als volgt:

BALANS OVER 1851.

DEBET.		CREDIT.	
Batig saldo over 1850 (fonds van aanleg). . . f	596.06	Totaal der uitgaven, noodig, volgens bovenstaande begrooting, om de werken in staat van onderhoud te brengen. . .	f 27055.00
Batig saldo over 1850 (reserve-kas) . . .	1109.69		
Rente daarvan, tegen 4 per cent. . . .	44.39		
Subsidie der provincie .	1800.00		
Opbrengst van tolgelden geschat op. . .	12503.69		
Havengelden geschat op	30.00		
Opbrengst van biezen, te innen op 1 Mei 1851 .	352.00		
Achterstallige tolgelden over 1849 en 1850 .	11012.17		
Restitutie van proceskosten, als geheel onzeker, uitgetrokken voor	*Memorie.*	Batig saldo over 1851 .	393.00
	f 27448.00		f 27448.00

BALANS OVER 1852.

DEBET.		CREDIT.	
Batig saldo over 1851 f	393.00	Totaal der uitgaven, noodig, volgens bovenstaande begrooting, om de werken te onderhouden. . .	f 16300.00
Subsidie der provincie .	1800.00		
Opbrengst van tolgelden geschat op . . .	12503.69		
Havengelden, geschat op	30.00		
Nadeelig saldo over 1852	1573.31		
	f 16300.00		f 16300.00

De maatschappij kan derhalve, door eene besparing van f 1573.31 op de begroote som van f 43355.00, de werken geheel in staat van onderhoud brengen, en tot 1853 onderhouden.

Men kan echter vermoedelijk meer uitsparen, namelijk, zoo als wij hier opgaven, over 1851 . . . . f 8055.00
en over 1852 . . . . 4300.00

Had er nu over 1849 en 1850 geene uitdeeling plaats gehad, omdat het onderhoud niet volledig geschiedde, zoo ware er nog in kas gebleven. 9987.20

f 22342.20

Transp. . . f 22342.20

Per transp. . . . f 2234[illegible]

Of, het genoemd nadeelig saldo daarvan aftrekkende, namelijk . . . . 1573.[illegible]

zoo had men op het einde van 1852 in kas kunnen hebben f 20768.[illegible]
De uitbetaling over 1849 en 1850 geschied zijnde, namelijk 9987.[illegible]

zoo kan er toch, bij zuinig beheer en volledig onderhoud der werken, met 1853 een voordeelig slot van rekening zijn van . . . . f 1178[illegible]

Dit mag zeker, bij een maatschappelijk kapitaal van vierde-halve [illegible] gouds geen gunstige toestand heeten, doch wij vinden daarin geen aanleiding tot de beweringen die voorkomen in den brief van den raad van administratie, van 17 Januarij 1851.

Daar leest men:

» Thans is de tijd gekomen, dat men met volkomen zekerheid kan » aannemen, dat de maatschappij zal gesloopt worden, en de werken » door haar moeten worden verlaten, wanneer Uwe Excellentie niet tus» schen beide treedt, om een en ander te behouden.

» Immers het tegenwoordig tarief is zoodanig vastgesteld, dat niet » alleen de geldschieters geene rente zullen kunnen ontvangen, dat er » ook niets ter bevordering der landaanwinning zal kunnen worden ge» daan, maar dat ook het ondernomen werk niet kan worden voltooid, » en dat zelfs hetgeen er bestaat niet in stand kan worden gehouden.

» De tol naar dit tarief kan niet zooveel uitleveren, als voor die » instandhouding zal noodig zijn."

Wij zouden op grond van de bovenaangehaalde cijfers, den toestand der maatschappij anders willen beschrijven, en beweren dat thans de tijd gekomen is waarin men met volkomen zekerheid kan aantoonen dat de maatschappij zal kunnen blijven bestaan, en de werken door haar zullen kunnen worden voltooid en onderhouden, zonder dat Uwe Excellentie tusschen beide zal behoeven te treden om een en ander voor slooping en verlating te bewaren.

Immers het tegenwoordig tarief is zoodanig vastgesteld, dat, wel is waar de geldschieters geene rente zullen kunnen ontvangen, maar dat men veel ter bevordering der landaanwinning zal kunnen doen, terwijl het ondernomen werk kan worden voltooid en met het bestaande in stand kan worden gehouden.

De opbrengst van den tol, zoo als die thans, voorloopig voor twee jaren, wordt geheven, bedraagt 's jaars ongeveer zoo veel als de kosten van administratie en onderhoud der werken. Maar wanneer tegen het einde van 1852 de werken geheel voltooid en onderhouden zijn, zoodat langs de geheele lengte der geul eene diepte van 2.2 el beneden dagelijksch water wordt gevonden, zal men het tarief op nieuw in overweging kunnen nemen. Vermoedelijk zal dan eene verhooging daarvan kunnen plaats hebben, en wij zouden dan zeer aanraden, ernstig te doen onderzoeken, of niet de inrigting van het tarief, naar den maatstaf van den diepgang der schepen, zeer uitvoerbaar is en dan verre de voorkeur verdient boven het thans gevolgde stelsel, waarbij de tonnen-inhoud tot grondslag ligt.

Wanneer wij nu al het bovenstaande te zamen vatten, komen wij tot het volgende besluit:

1°. De tegenwoordige toestand van het vaarwater is zeker niet minder gunstig dan die was in het laatst van het verloopen jaar. De werken, tot verbetering daarvan aangelegd, zijn in eenigzins verwaarloosden toestand, doch het verzuimde is nog in te halen, en tot heden kan men niet zeggen dat het minder volledig onderhoud eenig verlies heeft berokkend.

2°. Van de werking der stroomleidende dammen, tot verbetering van het vaarwater door uitschuring, schijnt men, met geen genoegzamen grond, het ontstaan eener voldoende diepte te mogen verwachten. Om het doel der verbetering geheel te bereiken, zal aanvankelijk, tot op het einde der kribben, eene geul moeten worden gebaggerd, terwijl men wel zal doen met, ook voor 't vervolg, te rekenen op eenige hulp van den baggerbeugel.

3°. De toestand der maatschappij ter verbetering van het Zwolsche diep, is niet gunstig, doch, bij de opbrengst van het thans in werking gekomen tarief, zijn hare middelen nog toereikend om aan hare verpligtingen te voldoen. De uitzigten op het verkrijgen van min of meer aanzienlijke voordeelen, door landaanwinning, zijn niet ongunstig, maar worden belemmerd door de nog hangende regtsgedingen tusschen het rijk en de stad Kampen. De maatschappij is daardoor niet zeker van eigenares te zullen worden van het belangrijkste gedeelte van den haar door het rijk afgestanen zeeboezem. Al kwam echter het rijk tot eene schikking met Kampen, zoo meenen wij dat de landaanwinning eerst in een verwijderd verschiet eenigzins aanmerkelijke voordeelen kan afwerpen, zoodat, vooreerst, het onderhoud der werken uit de opbrengst der tolgelden zal moeten worden bestreden.

De juiste beoordeeling van den toestand der werken en van dien van het vaarwater is gewigtig. Wij meenen daarom zeer te moeten aanbevelen dat de opmetingen, jaarlijks door de ambtenaren van den waterstaat gedaan, met groote zorg worden voortgezet. De maand Junij schijnt daarvoor het meest geschikte tijdstip; de arrondissements-ingenieur de bevoegde ambtenaar. Deze dient, zoo als ook tot heden plaats vond, zich met de directie der maatschappij te verstaan, zoodat de opneming met medewerking en goedkeuring van de beambten der onderneming [illegible] geschieden. De hoofd-ingenieur houdt, uit de aard der zaak, het toezigt over dit werk.

Verder komt het ons zeer wenschelijk voor, dat door naauwkeurige waarnemingen bij hoog- en bij laag water, worde uitgemaakt hoe groot het verhang is in den waterspiegel tusschen de leidammen. Dit is dringend noodig om te kunnen nagaan in hoeverre men zich de opstuwing door de werken veroorzaakt, juist voorstelt, en er is ook geen ander middel om daarover te oordeelen, aangezien langs het Zwartewater, voor den bouw der kribben, geene waarnemingen, noch van waterstanden, noch van sluisgangen hebben plaats gehad. Wij bevelen daarom zeer aan, onverwijld peilschalen te doen stellen en vaste merken aan te geven, zoo bij de keet te Genemuiden als te Kraggenburg. Eene waterpassing van Zwartsluis naar Genemuiden en verder tot Kraggenburg, zal daarvoor noodig zijn, en zouden wij in bedenking willen geven, door een der ingenieurs van de algemeene dienst te doen verrigten, in overleg met den ingenieur in het arrondissement.

Wij hebben de eer hierbij weder over te leggen, de in den aanhef van dit verslag genoemde, ons door Uwe Excellentie toegezonden stukken. Ten opzigte van de twee adressen van het 2de dijkdistrict

Overijssel, meenen wij te mogen verwijzen naar de door ons hierbij overgelegde afzonderlijke verslagen.

's Gravenhage, 20 Mei 1851.

De Commissie tot de zaken van het Zwolsche diep,

FERRAND.
J. G. VAN GENDT.
STARING.

BIJLAGEN. (1)

A. Opbrengst van den tol over 1851, begroot naar het aantal schepen die in 1850 het diep heeft bevaren.

B. Begrooting van de voltooijing en van het gewoon onderhoud der werken, door den ingenieur-directeur der maatschappij.

C. De monden van den IJssel en van het Zwartewater, op de schaal van 1:100000.

D. Peilingen tusschen de leidammen in het Zwolsche diep, gedaan in September 1848, Julij 1849 en November 1850, op de schaal van 1:10000. Dwars-doorsneden over de leidammen op de schaal van 1:50.

A.

Opbrengst in 1850.

Van vaartuigen van 86 tonnen en daarboven		f 413.42
Id. id. ongeladen van 61 tot en met 85 tonnen	f 1995.29	13,031.28
Id. id. geladen idem	11035.99	
Id. id. van 60 tonnen en daar beneden		4,479.40
Id. beurtschepen van 61 tonnen en daarboven		1,616.03
Id. stoombooten		423.36
Id. zeeschepen		2150.72
Totaal		f 22114.21

Opbrengst in 1851.

Van vaartuigen van 86 tonnen en daarboven	f 413.42
Id. id. id. 61 tonnen tot en met 85 tonnen	8047.035
Lichtgeld van vaartuigen beneden de 61 tonnen	746.00
Van beurtschepen van 61 tonnen en daarboven	1484.075
Id. stoombooten	423.36
Id. zeeschepen	1389.80
Totaal	f 12503.69

ZWOLLE, *den 9den April* 1851.

Ter voldoening aan het door U Edel Gestrenge te kennen gegeven verlangen heb ik de eer hiernevens aan te bieden: de begrooting van kosten, benoodigd om de werken behoorende aan de naamlooze maatschappij tot verbetering van het Zwolsche diep, in den loop van het jaar 1851, te brengen in eenen volkomen staat van onderhoud, om tevens de tot verdere verbetering van het vaarwater dadelijk benoodigde baggerwerken te verrigten, en eindelijk om te voorzien in de dienst der maatschappij, en om wijders te berigten: dat, wanneer de werken dezer maatschappij wederom eenmaal in goeden staat zullen zijn gebragt, naar mijn inzien, in derzelver gewoon onderhoud en in de dienst der maatschappij zal kunnen voorzien worden door eene jaarlijksche uitgave van . . . f 16,300.00

Dit bedrag wordt verkregen door de zamenvoeging der navolgende ramingen:

voor het onderhoud van den zuidelijken leidam	f 6900.00
» » » » » Kraggenburg	1000.00
» » » » » noordelijken leidam	1500.00
» » » » gebouwen, onvoorziene uitgaven enz.	1000.00
» » » » werken tot land-aanwinning	600.00
verrigting der noodige baggerwerken	2500.00
administratie-kosten, bezoldiging aan beambten en verdere diverse uitgaven	2800.00
Totaal bedrag	f 16,300.00

Mij vleijende door het bovenstaande aan de bedoeling van U Edel Gestrenge voldaan te hebben, blijf ik bereid tot het verstrekken van al zoodanige opgaven en inlichtingen als door U Edel Gestrenge ter zake dienstig mogten geoordeeld worden.

De Ingenieur;
(*get.*) B. P. G. VAN DIGGELEN.

Aan de Commissie voor het onderzoek der aangelegenheden van het Zwolsche Diep.

BEGROOTING van kosten, benoodigd om de werken behoorende aan de naamlooze maatschappij tot verbetering van het Zwolsche diep, in den loop van het jaar 1851, te brengen in eenen volkomen staat van onderhoud, om tevens de tot verdere verbetering van het vaarwater dadelijk benoodigde baggerwerken te verrigten, en eindelijk om te voorzien in de dienst der maatschappij.

OMSCHRIJVING DER WERKEN.

Tot het herstellen van den zuidelijken leidam.	BEDRAG.
30,000 bossen takken met lossen à f 2.00 per 100 bos.	f 600.00
3000 » palen » » » » 8.00 » » »	240.00
3000 » tuinlatten » » » 8.50 » » »	255.00
4000 kub. el puin » » » » 2.00 » » »	8,000.00
Arbeidsloonen, zoowel tot het verwerken der bovengenoemde materialen, als tot het verzamelen en opwerken der basaltsteenen	1,800.00
Transporteren	f 10,895.00

Per Transport	f 10,895.00
Tot het herstellen en onderhouden der werken op Kraggenburg.	
12,000 bossen Hollandsch rijshout met lossen enz. à f 2.50 per 100 bos	300.00
1,500 bossen Hollandsche palen met lossen enz. à f 8.00 per 100 bos	120.00
1,500 bossen Hollandsche tuinlatten met lossen enz. à f 8.50 per 100 bos	127.50
100 kub. el puin met lossen enz. à f 2.00 per kub. el.	200.00
Arbeidsloonen tot het verwerken van bovenstaande materialen en tot het zetten der vereischte steenglooijingen, met de transportkosten van den tot deze steenglooijingen elders op de werken aanwezigen basaltsteen en het verwerken van eenigen grond	800.00
Tot het daarstellen der noodige paal- en beschoeijingswerken langs het noordelijk havenhoofd, 65 kub. el eiken hout à f 45	2,925.00
Onderhoud van den noordelijken leidam.	
Tot het vernieuwen en herstellen der bovenlaag, daar waar dit zigtbaar noodzakelijk is, doch zonder deze laag op te nemen op die plaatsen, alwaar zulks alleen zou noodig zijn, om daaraan de volle oorspronkelijke hoogte te geven.	
15,000 bossen Hollandsch rijshout met lossen enz. à f 2.50 per 100 bos	375.00
2500 bossen Hollandsche palen met lossen enz. à f 8 per 100 bos	200.00
2500 bossen Hollandsche tuinlatten met lossen enz. à f 8.50 per 100 bos	212.50
Het hierbij benoodigd puin met dat hetwelk voor de steenstortingen bezijden den dam vereischt wordt, bedraagt 600 kub. el, met losloon à f 2 per kub. el	1200.00
Tot het voortzetten der baggerwerken naar het eind der leidammen, wordt voorloopig gesteld dat moeten getrokken, opgelost en verwerkt worden 10,000 kub. el grond à f 0.50 per kub. el	5000.00
Tot het herstellen en onderhouden van de vangdammen en den dam langs het Mastenbroeker uitwaterings-kanaal	500.00
Voor het onderhoud van gebouwen en der werken tot afsluiting van het Zwartewater, transporteren van zwaren steen langs de leidammen, het doen van onvoorziene baggerwerken, aankoopen van eenige materialen in voorraad enz. wordt gesteld	1100.00
Administratie-kosten, bezoldiging van de verschillende beambten bij de maatschappij, kosten voor het onderhoud der lichten, vaartuigen en verdere diverse uitgaven	3100.00
Totaal bedrag	f 27055.00

Aldus opgemaakt door den ondergeteekenden ingenieur-directeur der naamlooze maatschappij tot verbetering van het Zwolsche diep, te Zwolle, den 6den April 1851.

(*get.*) B. P. G. VAN DIGGELEN.

(1) De bijlage C, hier weggelaten, dient om de ligging der werken en de diepten in zee, alsmede de grens der concessie en die tusschen de gemeenten van Kampen en Genemuiden aan te duiden.

De bijlage D, eveneens hier weggelaten, bevat de gepeilde diepten, in ellen beneden dagelijksch water, benevens de gedaante en afmetingen der leidammen.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

AMERIKA.

Volgens berigten van de Havannah van den 2den dezer, door de Londensche *Times* medegedeeld, werd het aantal slaven, die in de laatste veertien maanden van de kust van Afrika in het eiland ingevoerd waren, op 14,500 begroot.

— Berigten van Nicaragua van den 25sten der vorige maand melden dat den vorigen dag de eerste locomotief op den spoorweg, die tot verbinding der beide oceanen aangelegd wordt, was in gang gebragt, en dat de werkzaamheden tot voltooijing van den weg snel vorderden.

DUITSCHLAND.

Een half-officieel Oostenrijksch dagblad laat zich omtrent de inlijving van geheel Oostenrijk in het bondgenootschap aldus uit:

» Men behoeft niet te vreezen, dat Engeland of Frankrijk tot verdere maatregelen zullen overgaan, ingeval Oostenrijk met al zijne provincien in het Duitsche bondgenootschap wierd opgenomen. Die beide mogendheden zullen werkeloos blijven, wanneer zij zien dat op haar protest geen acht geslagen wordt, gelijk in 1834, toen men in weerwil van hare vertoogen tot het bezetten van Frankfurt overging. Thans betreft het wel is waar eene veel belangrijker zaak, maar het beginsel is hetzelfde. Engeland en Frankrijk zullen wel erkennen dat het Duitsche bondgenootschap eene groote Europesche mogendheid is, en niet enkel eene vereeniging van Staten, waarover zij eene soort van toezigt hebben uit te oefenen; want zulk een toezigt matigt men zich aan, als men, gelijk geschied is, tegen de toetreding van geheel Oostenrijk tot het bondgenootschap en tegen het daarin verblijven der oostelijke provincien van Pruissen protesteert. Wat zouden de Noord-Amerikanen gezegd hebben, indien Engeland geprotesteerd had tegen de inlijving van Texas in de Vereenigde Staten? Zij zouden dat protest met nadruk afgewezen en de wapenen opgevat hebben; en toch kan de inlijving van Texas in de Vereenigde Staten niet vergeleken worden met de toetreding van geheel Oostenrijk tot het Duitsch verbond. Texas toch was een van Mexico afhankelijk gebied, terwijl de Oostenrijksche provincien, die dusverre niet formeel tot de Staten van het Duitsch verbond gerekend werden, met deze denzelfden souverein hadden, en te zamen een onverbrekelijk en ondeelbaar politiek geheel uitmaakten. Het is feitelijk onmogelijk dat de souverein van eenen Staat, die lid van het Duitsche bondgenootschap is, zulks slechts voor eenige provincien en niet tevens voor de overige zou wezen. De waardigheid van Oostenrijk en van het bondgenootschap vordert, dat zij bij hun besluit volharden."

— Den 20sten dezer heeft te Venetie met groote plegtigheid de opening der vrijhaven plaats gegrepen.

— Volgens berigten uit Berlijn zal de Koning zich den 30sten dezer naar Koningsberg begeven, om aldaar de inwijding van het ter eere van den overleden Koning opgerigte standbeeld bij te wonen. Op de reis,

al . . l 13den Augustus zal duren, zal de Koning ook Danzig, Stettin en Stralsund bezoeken. De minister voor de openbare werken zal den Koning vergezellen.

— Ook in Mecklenburg Schwerin is thans eene verordening tot beteugeling der drukpers uitgevaardigd, waarbij het ministerie gemagtigd wordt om de uitgave van tijdschriften en dagbladen, die door hunne algemeene rigting in het politieke, zedelijke en godsdienstige eenen voor het welzijn des lands schadelijken invloed uitoefenen, te verbieden en tot handhaving van dat verbod de noodige maatregelen te nemen.

FRANKRIJK.

Ten gevolge van het besluit, door de wetgevende vergadering in de zitting van jongstleden Maandag met eene zeer geringe meerderheid (hoofdzakelijk uit leden van de linker zijde en uit legitimisten bestaande) genomen, om de handelingen van het bestuur ten opzigte van het herzienings-petitionnement te berispen, heeft het ministerie zijn ontslag gevraagd. De President heeft echter geweigerd het ontslag te verleenen, en wel, naar men verzekert, op grond dat het besluit der vergadering veeleer tegen hem zelven dan tegen het ministerie gerigt was. Ingeval het ministerie of de voornaamste leden daarvan volharden bij hun besluit om af te treden, zullen zij evenwel vooreerst nog, naar men meent, aan het bewind blijven, ten einde den heer Odilon Barrot tijd tot zamenstelling van een nieuw kabinet te geven.

Opmerkelijk is de wijze waarop het hoofd-orgaan der behoudende partij, het *Journal des Débats*, zich over de politieke voorvallen der laatste dagen uitlaat: » De beraadslaging over de petitien om herziening — zegt dat blad — is onverwacht geëindigd met een tegen den minister van binnenlandsche zaken gerigt besluit. Dit besluit is blijkbaar het gevolg eener nieuwe *coalitie*, die wij zeer lakenswaardig achten. Wij weten niet, of het gedeelte der meerderheid, hetwelk zich bij deze gelegenheid aan de Bergpartij heeft aangesloten, heeft willen doen vergeten dat het voor de herziening gestemd had; wij weten niet of het gemeend heeft eene smet uit te wisschen door het ministerie overhoop te werpen. Maar het zal, dunkt ons, bij het land weinig dank verwerven door dien ontijdigen inval.

» Het is waar, een groot aantal petitien om herziening zijn opgesteld naar een van Parijs toegezonden model; prefecten zijn zamengekomen om onderling te beraadslagen; ambtenaren hebben petitien geteekend; vrederegters, maires, veldwachters hebben aan de beweging ijverig deelgenomen. Maar waar zijn de onwettige handelingen, het misbruik van gezag, welke men aan het ministerie te laste legt? Heeft het ministerie de ambtenaren, die de petitien niet wilden teekenen of doen teekenen, bedreigd, gekweld, afgezet? In al hetgeen van de bemoeijing der regering met het petitionnement verhaald is, hebben wij niets berispelijks gevonden, geen enkel bewijs dat de regering hare constitutionele bevoegdheid te buiten gegaan is.

»Daar de regering de herziening wenschte, heeft zij slechts een regt uitgeoefend, een pligt vervuld, door hare beambten met dien wensch bekend te maken en hun dienovereenkomstig voorschriften te geven. Die verlangt dat de regering bij een zoo gewigtig vraagpunt onzijdig zij en de beweging in den lande lijdelijk toezie, die verlangt dat zij abdicere. Zoo geeft men aan het land welligt eene ministeriele krisis, in plaats der herziening die het verlangde.

» De beraadslaging over de herziening heeft aan de constitutie, die zij in schijn heeft bekrachtigd, geene nieuwe kracht bijgezet. Heeft de constitutie in zedelijk kracht gewonnen, in gezag en zedelijke kracht heeft zij verloren. Nog eene of twee zulke overwinningen voor de constitutie, en wij staan niet voor haar in.

» Zoo de beraadslaging en het besluit der vergadering omtrent de petitien, de constitutie bevestigd hadden, dan zou er nog iets gewonnen zijn. Maar zij die de herziening verworpen hebben, ten einde de herkiezing van den President voor te komen, hebben, vreezen wij, hunne eigene bedoeling tegengewerkt. Door telkens en zoolang vooraf, tegen de herkiezing van den heer Lodewijk Bonaparte te protesteren, stelt men hem op de luidruchtigste en gevaarlijkste wijze tot candidaat."

— De minister van oorlog heeft, in zijne mededeelingen aan de commissie voor het budget, verklaard dat het gerucht van eene coalitie der drie Noordsche mogendheden tot ondersteuning van den Paus tegen revolutionnaire aanslagen, onwaar is (gelijk hetzelve reeds vroeger van de Duitsche zijde voor ongegrond verklaard is; zie *Staats-courant* n°. 170). Tevens heeft de minister verklaard dat de regering, zoolang Rome door Fransche troepen bezet zou zijn, geene andere mogendheid aldaar een beslissenden invloed zou laten uitoefenen.

— Niettegenstaande de waakzaamheid der politie, is te Parijs weder een oproerig geschrift aangeplakt, zijnde eene oproeping aan het volk met het opschrift: *Dertiende bulletin der commissie van verzet*. Het volk wordt daarin vermaand zich tot wederstand gereed te maken, ten einde te zijner tijd de menschheid van de contrarevolutie te redden en de zege der democratische en socialistische revolutie te verzekeren.

— De generaal Gemeau, bevelhebber der Fransche troepen in den Kerkelijken Staat, is door den Koning van Napels met het ridderkruis der orde van den Heiligen Verlosser begiftigd.

BELGIE.

De kamer van volksvertegenwoordigers heeft eergisteren weder een der wets-ontwerpen aangenomen, welke de regering tot herstel van het finantieel evenwigt voorgedragen heeft. Het strekt om de opbrengst van den accijns op bier en azijn te vermeerderen door wijziging van eenige bepalingen der wet van 2 Augustus 1822, die gelegenheid gaven dat een aanmerkelijk gedeelte der het regt op de inlandsche biered aan de schatkist te onthouden.

Een lid der kamer, de heer Coomans, van oordeel zijnde dat de landbouw meer dan andere nijverheidstakken bezwaard werd, en voor dezen de meerdere begunstiging, die andere belangen naar zijne meening genieten, niet kunnende verkrijgen, heeft thans een anderen weg ingeslagen, ten einde de ongelijkheid weg te nemen. Hij heeft een wets-voorstel ingediend, strekkende om de gemeentelijke belastingen op artikelen van consumtie af te schaffen, en een ander wets-voorstel, strekkende om de beschermende regten, thans ten voordeele der fabrieken bestaande, tot twintig per cent van de waarde te verlagen; het invoerregt op gietijzer af te schaffen; het differentieel regt tot begunstiging der Belgische vlag thans geheven wordende, op te heffen behalve voor de regtstreeksche aanvoeren uit de landen van productie, en eindelijk alle invoerregten, die slechts onbeduidende sommen aan de schatkist opbrengen, af te schaffen.

ENGELAND.

In de zitting van het huis der lords van jongstleden Maandag, stelde de minister lord Lansdowne voor, tot de tweede lezing der bill op het voeren van kerkelijke titels door katholieke geestelijken, over te gaan. Alle denkbeeld, zeide hij, van verkorting der godsdienstvrijheid aan elk Britsch onderdaan toekomende, was vreemd aan de wet; zij strekt alleen tot verklaring en handhaving van het tot nog toe onbetwiste regt der kroon om het voeren van elken door eene vreemde mogendheid verleenden titel te verbieden, en tot wering van alles wat naar eene vreemde regtsmagt op Britsch grondgebied zweemde. Hij vreesde niet dat de protestantsche godsdienst in Engeland in gevaar gebragt was; maar het was niettemin zijns erachtens noodig, de regten der kroon in deze aangelegenheid plegtig uit te spreken en de noodzakelijkheid der handhaving daarvan openlijk te erkennen.

Lord Aberdeen, vroeger een der hoofden van het tory-ministerie, bestreed de bill in eene uitgebreide redevoering. Hij beweerde dat de benoeming van katholieke bisschoppen in Engeland met 's lands wetten of met de regten der kroon niet streed, en aan de behoefte der katholieke kerk en den wensch der roomsche landgenooten beantwoordde. Hij erkende dat de meerderheid des volks zich krachtig voor den voorgestelden maatregel had verklaard, en zag daarin een hengelijk blijk van protestantschen geest, maar den wensch eener bloote getalsmeerderheid achtte hij geen voldoenden grond tot regtvaardiging eener inbreuk op de godsdienstvrijheid. Schoon hij nimmer tot de toelating van een pauselijken nuntius in Engeland zijne toestemming zou geven, achtte hij de klagten over aanmatigingen van den Paus ongegrond; zij stonden zijns inziens gelijk met klagten over het bestaan van den Paus. De regering beoogde met de bill een doel buiten haar bereik; maar zoo de wet niet eene doode letter bleef, zou zij al dadelijk elke handeling, door een roomsch-katholiek bisschop in het vereenigd rijk voltrokken, nietig maken en den vrede voor altijd uit Ierland verbannen.

Een katholiek pair, lord Beaumont, verdedigde de voordragt met warmte. Hij zeide dat vele besluiten van het Roomsche hof verder gingen dan de geestelijke aangelegenheden en in eene met het volkenregt strijdige en voor elke onafhankelijke maatschappij ondragelijke taal vervat waren. Verre van door de instelling eener regelmatige hiërarchie in Engeland iets van zijne magt af te staan, wilde de Paus door de benoeming van alle roomsch-katholieke praelaten in het land, de beschaafde en vrijzinnige katholieken tot ultramontaansche denkwijze brengen, zich van de volksopvoeding meester maken en in het bijzonder de voor eenigen tijd in Ierland opgerigte staatsscholen voor middelbaar onderwijs te gronde rigten.

De hertog van Wellington sprak voor de bill. Hij had steeds de emancipatie der katholieken voorgestaan; maar de jongste handelingen van het roomsche hof waren geheel in strijd met de Engelsche wetten, die nergens de groote beginsels der kerkhervorming hadden verzaakt. Zoo de wetgevende magt in deze aangelegenheid deed wat noodig was tot bescherming der godsdienstvrijheid van het volk, en niet meer dan dat, dan mogt zij, volgens hem, op de ondersteuning van Engeland en ook van het betere deel van Ierland rekenen.

. De hertog van Malmesbury, de hertog van Argyll, de graaf van Airlie en de bisschop van St. Davids spraken nog voor, de burggraaf Canning tegen de bill; waarna de beraadslaging verdaagd werd.

— Het lagerhuis heeft, gelijk reeds gemeld is in ons vorig nommer, in de zitting van jl. Maandag weder gehandeld over de toelating van een Israeliet, den heer Salomons, als parlementslid. De heer Salomons, door den voorzitter gelast zijnde zich te verwijderen, bleef niet alleen onder de leden zitten, maar stemde ook mede over eene vraag van orde. Hierop volgde eene langdurige beraadslaging over de vraag, of hij geacht kon worden behoorlijk beëedigd te zijn; sommigen beweerden dat de woorden van het eedsformulier die hij geweigerd had uit te spreken, niet tot het wezen van den eed behoorden. Het huis oordeelde echter dat hij in allen gevalle thans de vergadering moest verlaten. De heer Salomons verklaarde dat hij zich jegens de kiezers, die hem hadden gekozen, verpligt achtte hunne regten te verdedigen; hij was echter afkeerig van alles wat gebrek aan eerbied jegens het huis kon schijnen te verraden, en zou zich aan het besluit der vergadering onderwerpen, zoo maar bleek dat hij zich gedwongen verwijderd had. Hierop naderde een deurwaarder en legde de hand op den schouder van den heer Salomons, waarop deze aanstonds opstond en de vergadering verliet.

De eerste minister, lord Russell, verklaarde een voorstel te zullen indienen, geheel overeenkomstig met dat hetwelk vroeger, in de zaak van een ander tot parlementslid gekozen israeliet, den heer Rothschild, door het huis was aangenomen en strekkende om te verklaren dat de heer Salomons niet bevoegd was om zitting te nemen, zoolang hij den eed van afzwering niet in den bepaalden vorm zou hebben afgelegd. De regering was, zeide hij, niet voornemens krachtens de strafbepaling tegen het onbevoegdelijk zitten en stemmen in het parlement, eene regtsvervolging tegen den heer Salomons in te stellen; wilde deze in regten vervolgd worden, hij zou ligtelijk iemand vinden om hem die dienst te doen.

Men weet dat de eed, dien de heer Salomons geweigerd heeft in zijn geheel uit te spreken, eene afzwering van den Paus is, en men ziet dus, gelijk de Londensche *Times* doet opmerken, het zonderlinge verschijnsel dat een Israëliet uit het parlement wordt geweerd als weigerachtig om den Paus af te zweren.

BEURS-BERIGTEN.

Parijs 22 Julij: 3 pcts. renten fr. 56.85; 5 pcts. idem fr. 94.85.
Londen 22 Julij: 3 pcts. consols 96¾; Hollandsche werk. schuld 2½ pcts. 59¼; idem 4 pcts. 9..

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

'S GRAVENHAGE, *den 24sten Julij.*

Door het departement van Binnenlandsche Zaken is, bij resolutie van 19 dezer, aan de heeren Johannes Nicolaas de Cock, cargadoor te Rotterdam, en Pieter van Dijk, pachter der schipbrug en van de sluis te Vreeswijk, en aldaar woonachtig, concessie tot wederopzeggens toe verleend voor een dagelijksche stoombootdienst, des Zondags uitgezonderd, tusschen de steden Culemborg en Rotterdam en tusschenliggende plaatsen, heen en terug, tot het vervoeren van personen en goederen, volgens een gelijktijdig goedgekeurd reglement met daartoe betrekkelijke tarieven. Met die dienst mag echter niet worden aangevangen dan na dat door de ondernemers de gevorderde borgtogt zal zijn gesteld.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is ingekomen een wets-ontwerp tot vaststelling der afzonderlijke begrooting wegens den arbeid der gevangenen over 1852. De Vergadering heeft de beraadslaging over het wets-ontwerp betrekkelijk het aandeel van Nederland in de Russische schuld in Holland voorloopig uitgesteld.

De beraadslagingen zijn voortgezet over het wets-ontwerp betrekkelijk onteigening ten algemeenen nutte, waarvan de artt. 42 tot en met 46 achtervolgens zijn aangenomen.

De beraadslagingen zullen morgen, ochtend ten elf ure worden voortgezet.

Den 22sten is uit het Nieuwe Diep naar zee gezeild 's Rijks oorlogsstoomschip van *Speijk*, onder bevel van den kapt. ter zee P. Sauvage, bestemd naar Batavia; op welken bodem zich bevindt de schout-bij-nacht [illegible] der Plaat, benoemd kommandant der zeemagt in Oost-Indie. Denzelfden dag zijn aldaar binnengekomen de oorlogs-korvet *Ajax*, alsmede de rijks-stoomboot *Gedeh*, die met kadetten van het Instituut voor Marine eenen togt in de Noordzee had gedaan.

(*Amsterdamsche Courant.*)

Met dit nommer der *Staats-courant* worden verzonden:

1°. vel 316 — 318 van het Bijblad II, behelzende het verslag van het verhandelde in de zitting der *Tweede* Kamer van den 22sten Julij;

2°. vel 309¹ en 312² (Supplement-bladen) van hetzelfde *Bijblad*, behelzende redevoeringen, uitgesproken in de zittingen van den 15den en 16den dezer; en

3°. vel 196 — 198 der *Bijlagen* van hetzelfde Bijblad, inhoudende verschillende laatstelijk bij de *Tweede* Kamer ingekomen stukken.

ADVERTENTIEN.

MINISTERIE VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN.

Hertogdom *Limburg*.

AANBESTEDING.

Op Maandag den 25sten Augustus des jaars 1851, des morgens ten tien ure, zal, onder nadere goedkeuring, door den Commissaris des Konings in het Hertogdom Limburg of, bij deszelfs afwezendheid, door een der leden van de Gedeputeerde Staten, en in bijzijn van den waarnemenden Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in het 7de District, aan het Locaal van het Provinciaal Bestuur te Maastricht worden Aanbesteed:

Het Opruimen van de Doorlaatbrug in het Wijkerveld, gelegen in den Grooten Weg der 1ste Klasse van Maastricht naar de Pruissische grenzen bij Vaals, en het maken van eene Nieuwe Doorlaatbrug terzelfder plaatse, met den aankleve van dien en de Leverantie van de daartoe benoodigde Materialen.

Deze Aanbesteding zal geschieden bij enkele inschrijving.

Het Bestek der bovengemelde Aanbesteding zal, boven en behalve aan het Locaal van het Ministerie van Binnenlandsche Zaken en aan dat van het Provinciaal Bestuur van het Hertogdom Limburg te Maastricht, ter lezing liggen op alle zoodanige plaatsen, alwaar gewoonlijk de Bestekken van Waterstaatswerken in gemeld Hertogdom ter lezing gelegd worden.

Zullende acht dagen vóór de Besteding de noodige Aanwijzing in loco worden gedaan, en voorts nadere informatien te bekomen zijn bij den waarnemenden Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat en den Ingenieur J. R. T. Ortt te Maastricht.

De Minister van Binnenlandsche Zaken,
THORBECKE.

Rijks-Stoomsleepdienst op de Waal, tusschen Rotterdam en Lobith.

AUGUSTUS 1851.

UREN VAN VERTREK.

1 Vrijdag,	's namidd. ten	3	ure.	17 Zondag,	's voorm.	ten	4 ure.
3 Zondag,	's voorm.	»	4½ »	19 Dingsdag,	»	»	4½ »
5 Dingsdag,	»	»	6½ »	20 Woensdag,	»	»	5 »
6 Woensdag,	»	»	7½ »	22 Vrijdag,	»	»	7½ »
8 Vrijdag,	»	»	10 »	24 Zondag,	»	»	10 »
10 Zondag,	»	»	11½ »	26 Dingsdag,	middags	»	12 »
12 Dingsdag,	's namidd.	»	1 »	27 Woensdag,	's namidd.	»	1 »
13 Woensdag,	»	»	2 »	29 Vrijdag,	»	»	2 »
15 Vrijdag,	»	»	2½ »	31 Zondag,	's voorm.	»	4 »

Kantoren van Inschrijving:

Te Rotterdam, bij C. L. van Craenenbroeck;
» Dordrecht, bij den Havenmeester;
» Gorinchem, bij den Ontvanger der Rhijnvaartregten;
» Bossum, bij den Loods-Bakenmeester;
» Tiel, bij den Ontvanger der Rhijnvaartregten.

De Algemeene Lijst te Rotterdam wordt gesloten des avonds ten acht ure, vóór den dag der afvaart.

REGISTRATIE EN LOTERIJEN.

In de *Twaalfde* trekking der *Vijfde* Klasse van de 214de *Staats-Loterij*, op Donderdag den 24sten Julij 1851, zijn prijzen van duizend gulden of daarboven te beurt gevallen aan de navolgende nommers:

N°. 3409	een prijs van	10,000 gulden;
» 5878	» » »	2500 »
» 17950	» » »	1000 »
» 14281	» » »	1000 »

De Directeur der Staats-Loterij,
J. H. FRIESWIJK.

Bij resolutie, gedagteekend: 's Gravenhage, den 24sten Julij 1851, heeft Zijne Excellentie de Minister van Finantien goedgevonden te bepalen:

1°. De bepalen, dat de Loten der 214de Staats-Loterij, gedurende de Ring trekking der trekking van de Vijfde of laatste Klasse, beginnende Maandag den 28sten Julij 1851, door de collecteurs, splitters en debitanten, tot geene hoogere prijzen, het opgeld daaronder begrepen, zullen mogen worden uitgegeven, dan tot de navolgende, te weten:

BIJ VERKOOP:

Geheele loten	*f*	85.00
Halve	-	42.00
Vijfde	-	17.00
Tiende	-	8.50
Twintigste	-	4.25

2°. voorschrevene bepaling ter kennisse te brengen van de heeren Commissarissen des Konings in de onderscheidene provincien, met verzoek om daaraan de meest mogelijke algemeene bekendheid te doen geven; zoomede om te willen doen toezien, dat de Loterij-handelaren zich daarnaar gedragen.

OPENBARE AANBESTEDING.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Groningen zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar Aanbesteden:

Het Maken van een Nieuw Dak op en het doen van eenige Herstellingen aan en in het Buskruidmagazijn in Bastion no. 11, te Groningen.

Deze Aanbesteding zal geschieden den 2den Augustus 1851, des voormiddags ten 11 ure, in het Logement het Wapen der Zeven Provincien, bij H. van der Laan te Groningen, alwaar acht dagen te voren het Bestek zal liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur, te Groningen.

OPENBARE AANBESTEDINGEN.

De Eerstaanwezende Ingenieur te Woudrichem zal, onder nadere goedkeuring van den Minister van Oorlog, in het openbaar Aanbesteden:

1°. Het Vernieuwen van den Bekleedingsmuur der Linker Face van Bastion Zes te Woudrichem;

2°. Het Verhoogen van den Westbeer te Woudrichem.

Deze Aanbestedingen zullen geschieden den 30sten Julij 1851, des morgens ten elf ure, in het Koffijhuis de Zalm, te Woudrichem, alwaar van den 23sten te voren de Bestekken zullen liggen.

Inlichtingen kunnen worden verkregen bij den Eerstaanwezenden Ingenieur te Woudrichem.

*** De Militaire Intendant, belast met het toezigt over de Garnizoens-Bakkerij te 's Gravenhage, brengt bij deze ter kennis van de daarbij belang hebbenden, dat door hem op Woensdag den Zevenden Augustus 1851, des middags ten twaalf ure, ten zijnen Burele, Lange Beestenmarkt, Wijk V, N°. 388, Publiek zal worden Aanbesteed de Leverantie van:

Zes Lasten Jarige Roode Tarwe,
Zes dito Nieuwe Zeeuwsche Tarwe,
Drie dito Jarige Zeeuwsche Rogge;

Zullende de Voorwaarden, waarop voorschreven Aanbesteding zal geschieden, van heden tot den dag van Aanbesteding ter lezing liggen, zoowel op het Bureau van hem Intendant, als in voornoemde Garnizoens-Bakkerij, van des morgens tien tot des middags twaalf ure.

's Gravenhage, den 24sten Julij 1851.

De Militaire Intendant,
F. V. VON WATTENWYL.
Onder-Intendant 1ste Klasse.

GEREGTELIJKE AANKONDIGINGEN.

*** Bij Vonnis der Arrondissements-Regtbank te Leyden, in dato 22 Julij 1851, zijn *Catharine Maria Verbiest* en *Willem Stappers*, beiden gedomicilieerd te Leyden, ter requisitie van het Openbaar Ministerie, gesteld onder Curatele.

De Officier van Justitie te Leyden,
[Kosteloos.] D. TIEBOEL SIEGENBEEK.

*** De Vennootschap tusschen de Ondergeteekenden bestaan hebbende onder de Firma Wed. *Barbiers en Cie.*, tot het uitoefenen eener Steendrukkerij en den Handel in Steendrukwerk, Schrijf- en Kantoor-Behoeften, is op heden Ontbonden, en de Wed. *Barbiers* geb. *Meijerink*, met de Liquidatie van de Zaken dier Firma belast.

Zwolle, 19 Julij 1851.

Wed. BARBIERS, *geb.* MEIJERINK.
W. J. HURTS.

*** De Erfgename der, onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap van den Heer *R. J. Runckel*, in leven Steenkooper te Alkmaar, en aldaar overleden den 9den December 1849, roept bij deze de Bekende en Onbekende Schuldeischers derzelve Nalatenschap op, tegen Vrijdag den 1sten Augustus 1851, des voormiddags ten elf ure, ten Kantore van den Notaris *J. Schoehuizen* te Alkmaar, ten einde aan hen Rekening en Verantwoording van haar beheer af te leggen.

*** De Erfgenaam der, onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap van *Maria Hegeman*, in leven Weduwe van *Jan Groen*, gewoond hebbende en den 18den Februarij 1851 te Alkmaar overleden, roept bij deze de Bekende en Onbekende Schuldeischers derzelve Nalatenschap op, tegen Maandag den 11den Augustus 1851, des voormiddags ten elf ure, ten Kantore van de Notarissen *A. P. de Lange* en *S. A. de Moraaz*, te Alkmaar, ten einde aan hen Rekening en Verantwoording van zijn beheer af te leggen, waaruit zal blijken, dat er geen Saldo voorhanden is.

GENERAL
STEAM-NAVIGATION-COMPANY.

DIENST *tusschen* **ROTTERDAM** *en* **LONDEN.**

DE *MAAL-STOOMPAKETTEN*

vertrekken met **Passagiers en Goederen:**

Zaturdag 26 Julij 1851, 's morgens ten 9 ure.
Woensdag 30 » » 's middags » 12 »

Passagiers-Vracht:

1ste Kajuit	Enkele Reis L. st. 1.10.	f 18	Heen en Ter.	L. st. 2.5.	f 27
2de »	» » »	—.17.6. 10.50	» »	» 1.6.6.	15.90

En bovendien elken ZATURDAG en WOENSDAG MORGEN eene **Extra Stoomboot,** volkomen ingerigt tot het **Laden van Vee.**

Nadere inlichtingen bij de Agenten

W. SMITH en P. A. VAN ES.

PRIJS-COURANT,

opgemaakt en uitgegeven den 21sten Julij 1851

op last van Zijne Excellentie den Heer Minister van Finantien, door de beëedigde Makelaars J. S. Wurfbain, G. A. van der A. Craandijk, P. J. A. Sundorff, T. J. B. Westerwoudt, P. E. H. Praetorius, J. H. Roelofsz, D. Reul Koopman, der Weijden Jr., L. H. Weetjen en den Gedelegeerde L. Huijsinga Jr., ter voldoening aan het bepaalde bij art. 11, lit. D der den 27sten December 1817, en voor zooverre de Buitenlandsche Effecten aangaat, naar aanleiding van art. 28 der wet van den Mei 1824, voor de regeling van het regt van successie van de waarde van effecten, actien en renten, behoorende tot nalatensch waarvan het regt van successie verschuldigd is.

NB. Van de Effecten, achter welke in de kolom van den interest niets ingevuld is, wordt op de memorie van aangeving geen a interest gebragt, aangezien de te goed zijnde interest onder de getaxeerde waarde begrepen is, uitgezonderd de actien der *Ned Bank* en de aandeelen in de *Nederlandsche Handel-maatschappij*, waarbij in den handel *eene rente* berekend wordt.

VERSCHILLENDE SOORTEN DER EFFECTEN.	Int. pct.	WAARDE.	
BINNENLANDSCHE EFFECTEN.			
Inschrijving en Certificaten Werk. Schuld	2 1/2	58 3/4	pct.
Dito en dito	3	69 1/2	»
Dito en dito	4	90 3/4	»
Oblig. ten laste der O. I. bezitt.	4	89 3/4	»
Schuldbekentenissen Amortisatie-Syndicaat	3 1/2	89 3/4	»
Schatkistbiljetten	4	100	
STAD AMSTERDAM.			
Schuldbekentenissen 1829	5	109	»
Losrenten 1845	4	99 3/4	»
STAD MIDDELBURG.			
Obligatien, genegotieerd à 3 pct.	1/2	10 1/2	»
Kansbiljetten		9	»
PARTICULIERE BINNENLANDSCHE NEGOTIATIEN.			
Actien in de Nederl. Bank (voor rente 4 pCt.)	. .	124	»
Aandeelen in de Nederlandsche Handel-maatschappij (voor rente 4 1/2 pCt.)	. .	168	»
Dito Amsterdamsche Entrepotdok	4 1/2	99 1/2	»
Aand. Holl.-IJzeren-Spoorwegm.	. .	61	»
Leening, dito A°. 1844	4 1/2	99 3/4	»
Obligatien Rhijn-spoorweg	4 1/2	95	»
Dito Haarlemmer-meer	5	105 1/2	»
Dito dito	4 1/2	99	»
Dito dito	4	9[illegible]	»
Dito in de Maatschappij van Weldadigheid, bij de Lanoy en Z.	4	76 3/4	»
Dito in de gecedeerde Oost-Vriesche Domeinen	. .	f 615.00	
Dito Concordia res parvae crescunt bij Ketwich en Voomberg	. .	70	pct.
Aandeelen in assurantie compagnien; bij Heemskerk en van den Broeke	. .	332	»
— Spengler en de Waal	. .	193	»
— ten Sande en Jarman	. .	261	»
— Croese en Blancke	. .	250	»
— Lankhorst en Ravesteijn	. .	158	»
— J. Zuijderhoff en A. van de Poll	. .	130	»
— A. C. Bouman	. .	166	»
— Boolen en Lugt	. .	136	»
— A. van Bosse	. .	148	»
Dito Societeit van Levensverzekeringen, bij P. Langerhuizen, opgerigt A°. 1807	4	160	»
BUITENLANDSCHE EFFECTEN.			
ENGELAND.			
Het divid. vervalt			
Actien in de O. I. Comp. Jan. en Julij	. .	259	Ex dividend.
Dito Bank. . April en Oct.	. .	213	pct.
Gered. 3 pcts. annuit. April en Oct.	. .	96 3/4	»
Geconsolid. 3 pcts dito, Jan. en Julij	. .	96	Ex dividend.
Wisselkoers 2 maanden	. .	f 11.75	
RUSLAND.			
Obligatien bij Hope en Comp. neg. 1798 en 1816	5	106 1/2	pct.
Dito bij dito, 1828 en 1829	5	105 1/4	»
1) Inschrijving op het Grootboek in assignaten	6	67 1/2	Ex divid.
1) Certificaten van dito, diverse administratie-kant. te Amsterdam	6	67 3/4	»
1) (Den roebel te rekenen op één gulden.)			
2) Inschrijvingen in zilver	6	115	»
2) Dito en certificaten dito A°. 1831 en 1833	5	95 3/4	»
2) Certificaten van dito, administratie Hamburg A°. 1820	5	100	»

VERSCHILLENDE SOORTEN DER EFFECTEN.	Int. pct.	WAARDE.	
RUSLAND. (*Vervolg*).			
2) Certificaten van inschrijving, administratie Amsterdam	5	99 1/2	pct.
2) Obligatien van dito, te Londen	5	102	»
Dito dito dito	4 1/2	98 3/4	»
2) Inschrijving en certificaten van dito bij Hope en Co. c. s.	4	89 1/2	»
2) Dito bij Stieglitz en Co.	4	89	»
2) Poolsche Schatkist-Oblig. Neg. 29 Febr. 1844	4	79	»
2) (Den roebel te rekenen op twee gulden.)			
Aand. Polen, 1829, van fl. 300	. .	f 257.00	
Dito dito, 1835, van fl. 500	. .	- 149.50	
OOSTENRIJK.			
Obligatien op de Weener Bank, genegotieerd bij Goll en Comp.	5	83	pct.
Dito, bij idem	4 1/2	67	»
Dito, bij idem	4	66 1/2	»
Dito, supplementaire letter G en O.	4	60	»
Dito, bij Osy en Zoon	5	81	»
Dito, bij idem	4 1/2	65	»
Dito, bij idem	4	64 1/2	»
Certificaten van Originele Weener obligatien, bij Goll en Comp.	2 1/2	43	»
3) Obligatien, Weener metalliek	5	78	»
3) Dito	4 1/2	67 1/2	»
3) Dito	4	60 1/2	»
3) Dito	3	46	»
3) Dito	2 1/2	40 1/2	»
3) Dito	1	15 1/2	»
3) Dito rente betaalb. te Amsterd.	5	[illegible]	»
3) (Den Weener florijn te rekenen op f1.25 Ned. Courant.)			
Aandeelen in de Oostenrijksche Bank te Weenen	3	f 1275.00	
Dito neg. 25 millioen groot Weener flor. 500	. .	- 1000.00	
Dito dito, W. fl. 250	. .	- 305.00	
FRANKRIJK.			
Inschrijving en Certificaten	5	87 1/2	pct.
Dito dito	3	53	»
Actien in de Fransche Bank en Certificaten van dito	. .	f 1020.00	
(Den frank te rekenen op 50 cents.)			
BELGIE.			
4) Oblig. Negotiatie 1838	3	63 1/2	pct.
4) Dito, 1836	4	81	»
4) (Den frank te rekenen op 47 1/4 cents.)			
Dito losrenten, A°. 1840	5	97 1/2	»
(Het pond sterling gerekend op f 12.)			
5) Inschrijving en certificaten	2 1/2	48 1/2	»
5) Obligatien	4 1/2	87	»
5) (Den frank te rekenen op 50 cents.)			
PRUISSEN.			
Aandeelen leening A°. 1832	. .	f 225.00	
SPANJE.			
6) Obligatien Londen, A°. 1834 à 85 p. st.	5	15 3/4	pct.
6) Dito dito à 516 p. st.	5	15 3/4	»
6) Dito Onbepaalde	5	15 3/4	»
6) Dito van A°. 1842	5	40 1/4	»
6) Dito Passive Schuld	. .	6	»
6) (De 85 p. st. te rekenen op f1000 Ned. cour.)			
7) Oblig. Binnenlandsche schuld	3	36 1/4	»
7) Uitg. schuld, Parijs	. .	6	»
7) (De piaster gerekend op f2.50 Ned. Court.)			
PORTUGAL.			
8) Oblig. A°. 1840 p. st. 100 thans	4	34 1/2	»
8) Dito A°. 1845 p. st. 100	4	34 1/4	»
8) (Het pond sterling gerekend op f12.)			
Dito, Binnenlandsche Schuld	5	39 1/2	»
(De 1000 Reis gerekend op f 2.700.)			
ITALIE.			
Certificaten Monte di Milano, bij S. en D. Saportas, c. s.	5	72	»
(De 1000 lires te rekenen op f460 Ned. Court.)			

VERSCHILLENDE SOORTEN DER EFFECTEN.	Int. pct.	WAARDE.
SARDINISCHE STAAT.		
Obligatien genegotieerd te Parijs	5	69
Geconverteerde, bij J. van Beeck Vollenhoven, c. s.	5	69
(De lire te rekenen op 50 cents.)		
NAPELS.		
Certificaten van 5 pcts geconsolideerde schuld, bij Lamaison en Bouwer	5	90 1/2
(De lire te rekenen tegen 50 cents.)		
DENEMARKEN.		
Obligatien	4	91 1/2
Dito	3 1/2	81
9) Dito genegotieerd te Londen	3	74
Dito dito 1849 en 1850	5	100 3/4
AMERIKA.		
Obligatien neg. op de steden Washington, Alexandrie en Georgetown, bij D. Crommelin en Soonen	5	103 1/4
9) Obl. van de Citizens-bank in Louisiana A°. 1836 en 1837	5	90
9) Obl. v. de bank te Philadelphia, bij Rothschild	. .	54
Dito dito bij Hope en Comp., n°. 1 à 5500	. .	49
Dito bij dito, n°. 5501 à 10,000	. .	75
MEXICO.		
9) Oblig. genegotieerd te Londen, geconverteerde, A°. 1846	3	29 1/2
BRAZILIE.		
9) Oblig., genegotieerd te Londen bij Rothschild 1824 p. st. 100	5	91 1/4
9) Idem » 200	5	89 1/4
9) Dito dito bij J. L. Goldsmit, 1843 p. st. 100 en 200	5	89
9) Dito dito bij Samuel en Philips, 1839 p. st. 100 en 200	5	89
COLUMBIA.		
9) Obligatien, ex Venezuela en ex Grenada	. .	3
VENEZUELA.		
9) Obligatien 6 pct. thans	3 1/4	31
9) Uitgestelde schuld	. .	11 3/4
NIEUW GRENADA.		
9) Obligatien 6 pct. thans	1 3/4	18 1/4
9) Uitgestelde schuld	. .	4
PERU.		
9) Obligatien, genegotieerd te Londen 6 pct. thans	5	87 1/2
9) Uitgestelde schuld	. .	42
9) (Het pond sterling te rekenen op f12.)		

WISSELKOERSEN
ter Beurze van Amsterdam.

Madrid	op 3/m.	f 2.42	per Piast. va[n]	
«	«	[illegible]	« Realen de V[ellon]	
Lissabon	» 3 »	» 41.50	» 40 Crus[ados]	
Napels	» 2 »	» 81.00	» 40 Duc.	pf 1[illegible]
Parijs	» Kort	» 56.62 1/2	» 40 Kr.	
Londen	» »	» 11.80	» L. Sterlin[g]	
Hamburg	» »	» 35.25	» 40 M. B[anco]	
Weenen	» 6/m.	» [illegible] 1/2	» 100 Rij[ksd.]	
St. Petersburg	» 3/m.	» 1.82 1/2	» [illegible]	

Amsterdam, dato als boven.

TE 'SGRAVENHAGE TER ALGEMEENE LANDS-DRUKKERIJ.